

УДК 811.111'373'42
DOI <https://doi.org/10.32782/modernph-2024.2.7>

НОМІНАТИВНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ *A WORK OF GENIUS*/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ У НАЇВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Строченко Леся Василівна,
доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов
Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0003-3619-3484

*Статтю присвячено виокремленню номінативного поля англomовного концепту *A WORK OF GENIUS*/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ у наївній картині світу. Для побудови номінативного поля концепту *A WORK OF GENIUS*/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ ми використовували тлумачні словники англійської мови та тезауруси, ґрунтуючись на виокремлених сферах діяльності геніальної людини. Аналіз словникових дефініцій номінації *genius* у загальних англomовних словниках та синонімічного ряду словосполучення *a work of genius* у тезаурусах дав змогу виокремити такі номінації-конституенти відповідного номінативного поля, у дефініціях яких виокремлюємо чотири сигніфікативні вузли: *ЩО, ЯКЕ, У ЧОМУ, ЯК*. До ядра відповідного номінативного поля відносимо словосполучення *a work of genius*. Виокремлені в ході аналізу словникових дефініцій номінації *genius* у загальних англomовних словниках та синонімічного ряду словосполучення *a work of genius* у тезаурусах номінації уналежнюємо до медіальної частини поля. Периферія номінативного поля представлена репрезентантами сигніфікативних вузлів, виділених у процесі аналізу словникових дефініцій медіальних конституентів поля. Проведений компонентний аналіз уможливив виділення таких понятійних концептуальних ознак досліджуваного концепту *A WORK OF GENIUS*/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ: продукт інтелектуальних і творчих зусиль (вербалізується, зокрема, такими лексичними одиницями: *concept, idea, theory, artistic work, showing the skill and imagination*); надзвичайність (*supreme, masterpiece, masterwork, chef-d'oeuvre, breakthrough, great, achievement*); новаторство/оригінальність (*creation, invention, original work, discovery, not known or experienced before, created for the first time*). Уважаємо їх ядреними у структурі концепту *A WORK OF GENIUS*/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ, оскільки вони є понятійними та зафіксованими лексикографічними джерелами.*

Ключові слова: картина світу, концепт, лінгвогеніоніка, номінативне поле, геніальність.

Strochenko Lesia. Nominative field of the concept *A WORK OF GENIUS* in the naive worldview

*The article is devoted to highlighting the nominative field of the English concept *A WORK OF GENIUS* in the naive worldview. To construct the nominative field of the concept *A WORK OF GENIUS*, we used explanatory dictionaries of the English language and thesauruses, based on the spheres of genius work. The analysis of the dictionary definitions of the nomination "genius" in the explanatory English dictionaries and the synonymous series of the phrase "a work of genius" in thesauruses made it possible to single out the following nominations-constituents of the corresponding nominative field, in the definitions of which we single out four significant nodes: *WHAT, WHICH, IN WHAT, HOW*. The phrase "a work of genius" belongs to the core of the corresponding nominative field. Selected during the analysis of the dictionary definitions of the nomination "genius" in the explanatory dictionaries and the synonymous series of the word combination "a work of genius" in thesauruses, nominations belong to the medial part of the field. The periphery of the nominative field is represented by representatives of significant nodes selected in the process of analyzing the dictionary definitions of the medial constituents of the field. The conducted component analysis made it possible to identify the following notional conceptual features of the researched concept *A WORK OF GENIUS*: a product of intellectual and creative efforts (verbalized, in particular, by the following lexical units: *concept, idea, theory, artistic work, showing the skill and imagination*); extraordinary (*supreme, masterpiece, masterwork, chef-d'oeuvre, breakthrough, great, achievement*); innovation / originality (*creation, invention, original work, discovery, not known or experienced before, created for the first time*). We consider them to be core in the structure of the concept *A WORK OF GENIUS*, as they are notional and fixed by lexicographic sources.*

Key words: worldview, concept, linguogenionics, nominative field, genius.

Вступ. Феномен геніальності є надзвичайно важливим аспектом людського розвитку і прогресу. Генії роблять значний внесок у науку, мистецтво, технології та інші галузі, приводячи до новаторських ідей, відкриттів та творчих досягнень. Дослідження геніальності допомагають краще розуміти процеси творчості та інтелектуального розвитку, що може сприяти стимулюванню геніальних здібностей і розвитку нових інтелектуальних ресурсів. Загалом усебічне вивчення феномену геніальності є актуальним, оскільки вони допомагають краще розуміти природу творчості, інтелекту та розвитку людини, а також мають практичне значення для розвитку геніальних здібностей та стимулювання інноваційного розвитку в різних сферах життя.

Дослідження лінгвістичних аспектів геніальності є предметом лінгвогеніоніки, яка розглядає тлумачення феномену геніальності у мові загалом і в англійській мові зокрема. У межах нашого дослідження фокусуємося на вивченні, передусім, концептуальних аспектів лінгвогеніоніки в англійській мові в наївній картині світу [3].

Мета статті полягає у виокремленні номінативного поля англійського концепту A WORK OF GENIUS у наївній картині світу. У лінгвістиці номінативне поле концепту відноситься до сукупності слів, термінів або концепцій, які пов'язані з певним поняттям або темою. Це набір лексичних одиниць, які використовуються для опису і вираження певного концепту або сфери знань. Номінативне поле концепту допомагає структурувати й організувати мовлення, даючи змогу точно і чітко передавати інформацію про певну тему або поняття [1].

Методи. До спеціальних лінгвістичних методів, використаних у процесі дослідження, належать *дефініційний* аналіз, застосований до тлумачних статей усіх номінативних одиниць, які вербалізують відповідний концепт; *компонентний аналіз* уможливив виділення набору сем та слугував, власне, одним з етапів *концептуального аналізу*, спрямованого на виявлення структури аналізованого концепту [2; 4].

Результати. Для побудови номінативного поля концепту A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ ми використовували тлумачні словники англійської мови та тезауруси, ґрунтуючись на виокремлених

вище сферах діяльності геніальної людини. Аналіз словникових дефініцій номінації *genius* у загальних англійських словниках та синонімічного ряду словосполучення *a work of genius* у тезаурусах дав змогу виокремити такі номінації-конституенти відповідного номінативного поля, у дефініціях яких виокремлюємо чотири сигніфікативні вузли: ЩО, ЯКЕ, У ЧОМУ, ЯК.

Усі зафіксовані номінації можна тематично поділити на декілька груп. Перша з них містить номінації, які вербалізують концепт A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ як загальне досягнення, внесок, прорив у певній царині. До цієї групи уналежнюємо:

[**achievement** – ЯКЕ a successful ЩО result ЯК brought about by hard work];

[**advance** – ЩО an instance of ЯКЕ notable progress У ЧОМУ in the development of knowledge, technology, or skill];

[**breakthrough** – a ЯКЕ sudden ЩО advance especially У ЧОМУ in knowledge or technique];

[**contribution** – ЩО the giving or supplying of something that plays a ЯКЕ significant part У ЧОМУ in making something happen].

Друга група містить номінації, які вербалізують концепт A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ як створення чогось нового, відкриття у певній царині. Сюди уналежнюємо такі номінації:

[**invention** – ЩО a device, contrivance, or process originated ЯК after study and experiment];

[**creation** – ЩО something (as a device) ЯКЕ created for the first time ЯК through the use of the imagination];

[**discovery** – ЩО the act or process of sighting or learning the existence of something ЯК for the first time];

[**production** – ЩО something produced ЯК by physical or intellectual effort].

Наступна група виокремлених номінацій містить словосполучення з лексичною одиницею *work*, які позначають як напрями роботи геніїв, так і їхні особливості:

[**original work** – ЩО a work ЯКЕ showing the skill and imagination to create new things; ЯКЕ not known or experienced before];

[**artistic work / work of art** – У ЧОМУ of or relating to the fine arts];

[**creative work** – ЯКЕ showing a noteworthy use of the imagination and creativity У ЧОМУ especially in inventing].

Ще одна група виокремлених номінацій вербалізує концепт A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ як результат мисленнєвої діяльності генія:

[**idea** – ЯКЕ a formulated ЩО thought or opinion];

[**theory** – ЯКЕ a plausible or scientifically acceptable general ЩО principle or body of principles offered to explain phenomena];

[**concept** – ЯКЕ an abstract or generic ЩО idea generalized from particular instances].

Остання із зазначених груп містить номінації, які позначають геніальне творіння як найбільше досягнення свого автора:

[**masterpiece** – ЩО a work done ЯК with extraordinary skill, especially a ЯКЕ supreme intellectual or artistic achievement];

[**masterwork** – ЩО something (as a work of art) that is a ЯКЕ great achievement and often its creator's ЯКЕ greatest achievement];

[**chef-d'oeuvre** – ЩО a masterpiece, У ЧОМУ especially in art or literature];

[**magnum opus** – a ЯКЕ great ЩО work, especially the ЯКЕ greatest achievement of an artist or writer].

Аналіз антонімічних зв'язків номінацій-конституентів відповідного номінативного поля концепту A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ уможливив виділення одразу декількох бінарних концептів. Це зумовлене, перш за все, розмаїттю номінативного поля концепту A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ, яке представлене лексичними одиницями, що номінують загальне досягнення генія, його внесок, прорив у певній царині тощо. Отже, першим із виокремлених бінарних концептів є FAILURE/НЕВДАЧА/КРАХ, представлений, зокрема, такими номінаціями:

[**failure** – the nonperformance of an assigned or expected action];

[**ffiasco** – something that has failed];

[**catastrophe** – something that has failed; utter failure];

[**destruction** – the state or fact of being rendered nonexistent, physically unsound, or useless];

[**ruin** – physical, moral, economic, or social collapse].

Наступним бінарним концептом виступає ІМІТАЦІЯ/КОПІЯ, представлений, зокрема, такими лексичними одиницями:

[**copy** – something that is made to look exactly like something else];

[**imitation** – something produced as a copy].

Останнім із виокремлених бінарних концептів є INEFFICIENCY/НЕСПРОМОЖНІСТЬ/БЕЗРЕЗУЛЬТАТНІСТЬ, до вербалізаторів якого уналежнюємо, зокрема:

[**uncreative** – lacking originality of thought; not productive of new ideas];

[**unproductive** – producing no results].

Отже, наведені вище бінарні концепти вказують на антонімічні ознаки концепту A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ, а саме: неоригінальність, непродуктивність, невдача. Перейдемо до розгляду структури номінативного поля аналізованого концепту.

На наведеному рисунку медіальна частина номінативного поля виділена курсивом, периферійні ж конституенти наведено меншим шрифтом.

До ядра відповідного номінативного поля відносимо словосполучення *a work of genius*. Виокремлені в ході аналізу словникових дефініцій номінації *genius* у загальних англословникових та синонімічного ряду словосполучення *a work of genius* у тезаурусах номінації уналежнюємо до **медіальної частини поля**. **Периферія номінативного поля** представлена репрезентантами сигніфікативних вузлів, виділених у процесі аналізу словникових дефініцій медіальних конституентів поля.

Висновки. Проведений компонентний аналіз уможливив виділення таких **понятійних концептуальних ознак** досліджуваного концепту A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ:

– продукт інтелектуальних і творчих зусиль (вербалізується, зокрема, такими лексичними одиницями: *concept, idea, theory, artistic work, showing the skill and imagination*);

– надзвичайність (*supreme, masterpiece, masterwork, chef-d'oeuvre, breakthrough, great, achievement*);

– новаторство/оригінальність (*creation, invention, original work, discovery, not known or experienced before, created for the first time*).

Уважаємо їх ядрними у структурі концепту A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ, оскільки вони є понятійними та зафіксованими лексикографічними джерелами.

**Номінативне поле концепту
A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ
у наївній картині світу**

Notable	noteworthy plausible	successful	sudden supreme	thought
Act	device opinion	process principle	artistic	formulated
progress result	magnum opus	masterpiece masterwork	chef-d'oeuvre	scientifically acceptable
not known or experienced before	Breakthrough	achievement	advance	showing the skill and imagination
development of knowledge, technology, or skill	<i>Invention</i>	a work of genius	<i>contribution</i>	after study and experiment
contrivance	Creation		original work	by hard work
inventing	Discovery	artistic work / work of art	creative work concept	by physical or intellectual effort
literature	Production	idea	theory	great / greatest
art / fine arts	intellectual	significant	created for the first time	through the use of imagination

**Рис. 1. Ядерно-периферійна структура номінативного поля концепту
A WORK OF GENIUS/ГЕНІАЛЬНЕ ТВОРІННЯ у наївній картині світу**

Література:

1. Kolegaeva, I., Strochenko, L. Concept GENIUS in its historical perspective. *Scientific Journal of Polonia University*. 2020. № 38 (1). P. 50-55.
2. Smith E. E. Concepts and induction. *Foundations of Cognitive Science* / M. Posner (ed.). Cambridge: CUP, 1989. P. 501–526.
3. Strochenko L. Lexical means of representation of the concept GENIUS in the English language. *International research and practice conference “Modern philology: relevant issues and prospects of research”*: Conference proceedings, October 20-21, 2017. Lublin: Baltija Publishing, 2017. P. 113-115.
4. The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. Geeraerts D., Cuycckens H. (eds.). Oxford: Oxford University Press, 2010. 1368 p.
5. Online Cambridge dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/> (дата звернення: 10.01.2024).
6. Online Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 10.01.2024).
7. Online Macmillan dictionary URL: <http://www.macmillandictionary.com/> (дата звернення: 10.01.2024).
8. Online Oxford dictionary URL: <https://en.oxforddictionaries.com> (дата звернення: 10.01.2024).

References:

1. Kolegaeva, I., Strochenko, L. (2020). Concept GENIUS in its historical perspective. *Scientific Journal of Polonia University*. № 38 (1), 50–55.
2. Smith, E.E. (1989). Concepts and induction. *Foundations of Cognitive Science* / M. Posner (ed.). Cambridge: CUP, 501–526.
3. Strochenko, L. (2017). Lexical means of representation of the concept GENIUS in the English language. *International research and practice conference «Modern philology: relevant issues and prospects of research»*: Conference proceedings, October 20-21, 2017. Lublin: Baltija Publishing, 113–115.
4. The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. Geeraerts D., Cuyckens H. (eds.). (2010). Oxford: Oxford University Press.
5. Online Cambridge dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/>
6. Online Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/>
7. Online Macmillan dictionary URL: <http://www.macmillandictionary>
8. Online Oxford dictionary URL: <https://en.oxforddictionaries.com>